

Inatsisartunut ilaasortaq Kim Kielsen
Siumut

§ 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 2011/159-imut akissut

06. sep 2011
Sagsnr. 2011-054664
Dok. Nr. 717843

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Nunatsinni tikaagullit, nannut qilalukkallu qernertat pillugit CITES-imi maleruagassanut tunngatillugu Naalakkersuisunut apeqquteqarputit. Apeqqutit uanga naalakkersuisoqarfinit akineqartussanngorlugu aamma Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik tusarniaaffigisassanngorlugu innersuunneqarsimavoq.

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 52 86
E-mail: nnpan@nanoq.gl
www.nanoq.gl

- 1) **Namminersorlutik Oqartussat paasissutissiillutik CITES pillugu quppersagaanni maluginiarpara erseqqissumik immikkut isiginiarneqartut tikaagullit Tunumeersut anniseqqusaanngiivissortut aammalu tikaagullit Kitaaneersut CITES akuersissummik peqarnikkutanninneqarsinnaasut. Apeqqutigiumavara pisortat qanoq isillutik immikkoortissinnaaneraatsorleq Tunumeersuunersoq tikaagullik sorlerlu Kitaaneersuunersoq, aammalupisisartut takornariat aamma sanaaluttartut qanoq isillutik tamakku immikkoortilluarsinnaaneraat takorloorneqarnersoq.**
- 2) **CITES pillugu quppersakkami paasissutissiissummi allassimavoq 2008-mi nannunit aammalu qilalukkanit sananeqaatillit anninneqarsinnaajunnaarallartut, apeqqutigiumavara annisseqqusiunnaarallarnek sulis atuunnersoq, anniseqqinneqarsinnaalerpatalu suna piumasaqaataalersimassua?**

1-imut tunngatillugu) Ilumoorpoq CITES-imi maleruagassat naapertorlugit tikaagullinik Tunumeersunit Kitaaneersunillu immikkoortitsisoqarmat.

Tamatumunnga pissutaasut tassaapput uumasunik naasunillu nungutaanissaminnik aarlerinartorsiortunik nunani tamalaani niuernerq pillugu isumaqatigiissummi maleruagassat atuuttut (ulluinnarni taaneqartartumik Washingtonimi isumaqatigiissut/CITES).

CITES-ip siunertaa tassaavoq uumasut illersorneqarnissaat taakkuninnga nunani tamalaani niuernerup nakkutigineqarneratigut. Uumasunut allattuiffinni assigiinngitsuni pingasuni allatorneqarsimapput: Allattuiffik I (uumasut nungutaanissaminnut annertuumik aarlerinartorsiortinneqartut), allattuiffik II aamma III (uumasut aarlerinartorsiortinneqartut). Allattuiffik I-miittunik uumasunik niuernerq aallaaviatigut inerteqqutaavoq, allattuiffik II-mi aamma III-mi allassimasunik uumasunik niuernerq nakkutigineqartumik ingerlanneqarsinnaalluni. Ukiut pingasukkaarlugit ataatsimeersuartoqartarpoq suliat arlallit oqallisigineqarlutik, tassunga ilanngullugu uumasunut allattuiffinni uumasut ilaasa allattuiffimmi qaffasinnersumut appasinnerusumulluunniit nuunneqarnissaannik siunnersuutit.

Uumasut allattuiffimmiinnerat allangortissinnaajumallugu nalinginnaasumik niuerneramik malunnaatilimmik nalilersuisoqartarpoq (STR). Taanna tassaavoq uumasunik pineqartunik niuernerq uumasut annertussusaannut sunniuteqarneranik nalilersuineq. Tamanna pisarpoq ilisimatuussutsikkut uumasut pillugit ataatsimiititaliami. Ukioq manna ataatsimiinnermi qilalukkat qaqortat qernertallu kiisalu nanoq STR-imut ilanngunneqarsinnaasutut inissinneqarput, siunnersuulli Namminersorlutik Oqartussat akuliunnerisigut utertinneqarluni.

CITES-imi tikaagullit Tunumeersut, Allattuiffik I-miittut aamma tikaagullit Kitaaneersut, Allattuiffik II-meersut akornanni immikkoortitsisoqarpoq. Taamatut ukiorpassuami immikkoortitsisoqartarsimavoq. Naak tikaagullit tunumeersut CITES-ip allattuiffiani I-miikkunnaartussaagaluartut taakku allattuiffik II-mut appartinniarneqarnissaat ajornakusoorsimavoq. Japan aamma Norge 1983-mili tikaagullit allattuiffik I-miit appartinneqarnissaat misilittarsimavaat. Naak paasissutissat takutikkaluaarat allattuiffimmi appartitsinissamut piumasaqaatit tamarmik naammassineqarsimagaluartut tamanna iluatsinneqarsimannilaq. Tassunga atatillugu Japanip aamma Norgep appartitsiniarnerat Kalaallit Nunaata tamakkiisumik tapersersortarsimavaa.

Arfanniarneq pillugu nunat tamalaat ataatsimiititaliarsuani (IWC) piniaqqusinnginneq atuukkallartillugu CITES-imit aalajangiussimaneqarpoq arferit angisuut tamarmik allattuiffik I-mi inissisimassasut (tikaagullit Kalaallit Nunaata Kitaaneersut ilanngunnagit). Kalaallit Nunaat ilsimaneqartutut CITES-imi isumaqatigiisummut akuersinikuuvoq taamaalillunilu aamma immikkoortumi nunat tamalaat maleruagassaannik atuuttunik malinnittussaalluni.

Iluameersumik immikkoortitsisoqarsinnaanera ajornarpoq. Tamannali nalinginnaasumik pisarpoq tikaagullinnit Tunumeersunit tunisinerit tikaagullinnit tunumeersuunissaat naatsorsuutigineqarluni, tikaagullinniillu Kitaaneersunit tunisat aallaaviatigut tikaagullinnit kitaaneersuunissaat naatsorsuutigineqartarluni. Tamannalu suleriaatsimi pitsaanerpaajulluni, tassa toqqaannartumik immikkoortitsisoqassappat DNA atorlugu misissuisoqartussaammat tamannalu akisuujussalluni imaaliallaannarlu naammassineqarsinnaanani.

2-mut tunngatillugu). Ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq nannunik qilalukkanillu qernertanik annisseqqusiunnaarallartitsineq suli atuummat.

1-imut akisummit soorlu takuneqarsinnaasoq CITES-imi uumasut allattuiffinnut arlalinnut ilaatinneqarput.

Uumasunik allattuiffik I-miittunik nunani tamalaani niuernerq inertequtaalluinnarpoq, uumasunillu allattuiffik II-miittunik, eqqussuinissamut annissuinissamullu CITES-imiit akuersissummik tunniussisoqassappat niuernermi nungusaataanginneranik uppersaatissakimmik nalunaaruteqarnissaq (NDF) pisariaqarluni.

CITES-imut/Washingtonimi isumaqatigiisummut tunngatillugu Pinngortitaleriffik Kalaallit Nunaata Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoraa taamaattumillu isumaqatigiisummi najoqqutassat kiisalu Washingtonimi isumaqatigiisut/CITES pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 13. september 2004-meersoq malillugu nungusaataangitsumik ingerlatsisoqarneranik nalunaarusiortussaalluni.

Pinngortitaleriffik ilaatigut qilalukkat qernertat aamma nannut pillugit nungusaataanngitsumik ingerlatsisoqarnera pillugu nalunaarummik pisariaqartinneqartumik piareersaasimavoq, taannalu CITES-imut nalunaarutigineqarnikuulluni.

Qilalukkat qernertat aamma nannut pillugit nungusaataanngitsumik ingerlatsisoqarnera pillugu nalunaarummut tunngatillugu makku paasisutigineqarsinnaapput:

- Qilalugaq qernertaq (Allattuiffik II): Pitsaanngitsoq NDF 2005, ajunngitsoq NDF september 2009-mili. Avammut niuernissaq nammineerluni Kalaallit Nunaannit 2006-miit atulersinneqarpoq aalajangiussimaneqarlunilu. EU 2004-mi eqqussuinissamut avammullu niuernissamut unitsitsisimavoq.
- Qilalugaq qernertaq pillugu NDF uani nassaarineqarsinnaavoq:
http://natur.gl/fileadmin/user_upload/PaFu/Raadgivning/ICES_NDF/2009_CITES-NDF_Narwhal-English.pdf
- Nanoq (Allattuiffik II): Pitsaanngitsoq NDF 2007-mi; taamaattumik april 2008-mili avammut niuernissaq nammineerluni unitsinneqarpoq. EU 2008-mi eqqussuinissamut avammullu niuernissamut unitsitsisimavoq.
- Nanoq pillugu NDF uani nassaarineqarsinnaavoq
http://www.natur.gl/fileadmin/user_files/Dokumenter/Raadgivning/NDF_polarbear_2007_da.pdf

Oktober 2005-imi qilalugaq qernertaq pillugu Pinngortitaleriffiup nalunaarutaa pitsaasuinnaanngilaq, tassa NAMMCO-mit (North Atlantic Marine Mammal Commission) aamma JCNB-mit (The Canada/Greenland Joint Commission on Conservation and Management of Narwhal and Beluga) ataatsimut pilersinneqarsimasumit suleqatigiissitamit kaammattuutigineqarsimasut pisassiisutinit 135-init amerlanerusut kalaallit nunaannit pisarineqarmata. Tamanna tunngavigalugu avammut niuernerq september 2006-mi unitsinneqarpoq. Tamatuma saniatigut qilalukkanit qernertanik tunisassianik eqqussuinissamik unitsitsineq EU-mit 2004-mi atulersinneqarluni.

2009-mi qilalugaq qernertaq pillugu Pinngortitaleriffik nutaamik NDF-imik saqqummiussaqaqpoq. Taanna maannakkut pitsaasuulluni. Taamatut allannguinnermut tunngavilersuut siullermik tassaavoq kisitsinerit nutaat takutimmassuk peqassutsit annertussusiat ukiumiit allanngorartartoq siusinnerusumit takuneqarsimasumiit annertunerummat, taamaalilluni siusinnerusukkut siunnersuineq paasisuttissanik eqqunngitsunik tunngaveqarsimalluni. Aappaatut ukiuni tallimani piniarnermik killilersuinerup kingorna paasineqarmat peqarfinni ataasiakkaani ikiliartorerit uppersarneqarsimasut maannakkut unissimasut. Pingajuatut Pinngortitaleriffik maannakkut qilalukkat qernertaqarfinni pingaarnerusuni tamani qilalukkamik qernertamik kisitsisimammat, Qimusseriarsuaq aamma Tunu ilanngullugit. Taamaalilluni siullermeertumik 2009-mi Kalaallit Nunaat tamakkerlugu siunnersuusiortoqarsinnaalerluni. Kiisalu biologit siunnersuinerisa qaffasissusia nunanit tamalaanit akuerineqartoq qilalukkanik qernertanik pisassiisutit Namminersorlutik Oqartussamit nalunaarutigineqasimalluni.

Qilalukkanik qernertanik avammut niuernerup unitsinneqarsimanera Namminersorlutik Oqartussanit aalajangiussimaneqarpoq, tassa EU-p eqqussuinissamut unitsitsisimanera suli atuummat. Avammut niuernissamik nammineerluni unitsitsineq ammaqqinneqaraluarpalluunniit EU-p inerteqquteqarneranik Kalaallit Nunaat suli eqqorneqarsimasussaavoq.

Namminersorlutik Oqartussani Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfik CITES-imi isumaqatigiissummut oqartussatut akisussaasutut aamma Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik uumasunik nakkutilliinermi oqartussatut akisussaasutut qilalukkanik qernertanit tunisassianik avammut niuersinnaanerup ammaqjissinnaanera pillugu qallunaat CITES-mi oqartussaannik ingerlaavartumik oqaloqatiginnissapput.

Nanoq pillugu pitsaanngitsumik NDF-eqarnermut annerusumik pissutaavoq Tunumi siunnersuinissamut Pinngortitaleriffiup paasisutissanik tunngavigineqartussanik amigaateqarnera, tassa qanoq amerlatiginerinik naliliisoqarnikuunngimmat. Peqatigisaanik Baffin Bugtimi aamma Kane Basinimi kisitsisimaneq Pinngortitaleriffimmik nutarterneqarsimanani, kiisalu siunnersuinermit naleqquttumik Canadami/Kalaallit Nunaanni pisassiissutit ataqatigiissarneqarsimanatik. Taamatut peqalertinnagu nanoq pillugu pitsaasumik NDF-iliortoqarsinnaanngilaq. Pitsaasumik NDF-iliortoqarpat aatsaat avammut niuernissaq ammaanneqarsinnaassaaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Anthon Frederiksen